

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VII. De juræ Patriarchico trium Episcoparum hic agi probatur, præter aliorum argumenta, ex Hieronymo, Innocentio, & Theodoreto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

tropolitanorum nomine ceteri : qui seculo sequenti in Concilio Ephesino Archiepiscoporum titulo aucti, in Concilio Constantiopolitano Exarchorum Diceceseos dignitate decorati, tandem in Concilio Chalcedonenſi promiſcuè Archiepiscopi, Exarchi, & novitia dictione Patriarchæ sunt appellati. Neque enim Patriarcha ille Alexandrinus, cujus meminit Fl. Vopiscus, ad res Christianorum pertinet, licet viris doctis aliter fuerit aliquando visum. Iudæis Alexandrinis præfectus erat ille Patriarcha, ex instituto cui Hierosolymorum excidium præbuit originem. Etenim distracti per varias provincias Iudæi, Alexandria & apud Orientem quosdam sibi constituere præpositos sub Patriarcharum nomine; qui spectabiles, clarissimi, & illustres ab Imperatoribus habiti, dignitatem illam hereditario jure ad posteros transmittebant; aurum coronarium per Apostolos suos exigebant; Primates provinciarum præficiabant, qui in his causis quæ tam ad superstitionem eorum quam ad forum & leges pertinent, ad similitudinem arbitratorum judicarent; donec illis Honorij rescripto ea judicij reddendi potestate est interdictum. Ab anno quadringentesimo quarto ad annum quadringentesimum vicelimum nonum incidit Iudæicorum Patriarcharum excessus ille, ut cum Theodosio loquar. quibus extinctis, eorum nomen Archiepiscopis Christianorum communicatum est. Quod ab Orientalibus profectum est, quibus nota erat Patriarcharum, qui apud Iudæos viguerunt, nomenclatura; non verò Occidentalibus, apud quos nulli Patriarcharum Iudæi floruerunt, si vera lectio in Codice Iustiniani è Theodosiano restituatur. Sanè Concilium Chalcedonenſe in acclamationibus, Leoni Patriarchæ multos annos vovet; & Diaconi Alexandrini libellos suos porrigunt cum hac inscriptione: *Sanctissimo ac beatissimo Universali Archiepiscopo & Patriarchæ magnæ urbis Romæ Leoni, & universali Concilio Quin & Iudices cognitores, Diceceseon exarchos, Patriarcharum Diceceseos nomine compellant.* Placuit posteris novitate sua istius vocis usus, adeo ut ea nihil frequentius in Constitutionibus Iustiniani & Actis Concilij Quinti, propterea quòd Patriarchæ appellatio & Archiepiscopi & Exarchi Diceceseos significationem complectebatur, id est, & Episcoporum, seu *Patrum & Regionis universæ seu Diceceseos Præfectum* exprimebat; quemadmodum apud Iudæos Patriarcha *Σαδρακουϊς* suis & *ναρχαϊς* erat præpositus. Præviſſe videtur

Patribus in Chalcedonenſi Concilio coactis Socrates Historicus, qui Diceceseon Episcopos à Synodo Constantinopolitana designatos, Patriarchas vocat, ob jura & consortia communionis quæ retinenda erant cum delectis à Synodo Episcopis, ut fraudulenta hæreticorum contagia vitarentur.

VI. Tribus ergo istis Archiepiscopis seu Patriarchis eximia illa quæ moribus antiquis quæſita illis erant in ceteras provincias privilegia, totius orbis consensu sunt confirmata canone vi. Nicæni Concilij, cujus interpretatio doctissimorum virorum ingenia exercuit. Sanè studio nimio partium & ἀμετρία τῆς ἀρχολογίας multa illis exciderunt à quibus scribendis dubio procul temperassent, si disputationis æstus abfuiſſet. Inde factum ut Ruffini explicatio sit lacerata, qui Alexandrino Episcopo Ægypti, & Romano suburbicariarum Ecclesiarum sollicitudinem hoc canone tribui observavit. Apud hos enim, totius orbis Ecclesiæ, suburbicariæ habentur, id est, Episcopo Urbis subditæ; ^b apud istos, suburbicariæ Ecclesiæ intra Occidentem coërcentur. Emerſit ^c nova quædam viri celeberrimi sententia, quæ peritissimorum virorum industriam ^d provocavit, ut eam esse repudiandam omnibus probarent. Hujus quæſtionis duo præcipua sunt capita. Primum est, hoc canone nullam juris Patriarchici mentionem fieri; sed tantum Alexandrinum & Antiochenum Episcopum, in iis quæ ad jus metropolitanicum pertinent, cum Episcopo Romano conferri. Alterum verò, Metropolitim Romanam Ruffini temporibus, circa annum quadringentesimum, iis provinciis definitam (Piceno scilicet, Tuscia, Latio, & Valeria) quæ suburbicariæ dicebantur, quòd à jurisdictione Præfecti urbi penderent, & ad centesimum lapidem porrigebantur. Quanquam litis hujus dirimendæ arbitrium in me non receperim, quia tamen facili negotio contentiones illæ componi posse mihi videntur, si nova quadam interpretatione & novo probationum genere, quæ ab aliis discussa sunt, adjuventur, meam sententiam inter tales tantòſque viros ferre non dubitabo.

VII. Nullus apud me est dubitationi locus quin tres illi Episcopi inter se invicem, quod ad jus Patriarchicum attinet, hoc canone componantur, ut docuit vir eruditissimus R. P. Sirmondus. Cum enim jurisdictione Alexandrini Episcopi quaqua- versum porrigeretur, non solum per Ægyptum, quæ ab Augusto in provinciam fuerat redacta, sed etiam per Pentapolim, &

Fl. Vopiscus in Saunimio.

Patriarcharum Iudæicorum frequens mentio Tit. Cod. Th. de Iudæis & Cælicolis. apud Origenem, Epiph. Cyreniolum, Theodor. & Palladium.

L. 17. & ult. c. Theodol. de Iudæis. Petrus, qui eruditè hæc de re scripsit, censet Occidentem provinciam Patriarchæ Iudææ præfuisse ex I. Iudæorum C. de Iud. Sed legendum ex eadem lege, quæ extat C. Th. quod de Occidentalibus partibus Patriarchis conferri consueverat. Scilicet addita dictione, Patriarchæ, quæ abest à C. Iustiniani.

Ad. 1. Concil. Chalced. Actus 1. m. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Socrates l. c. c. 1. m. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

a. III. Bellam. & Barou. Cardis.

b. III. Card. Petron. & plerique alios.

c. V. Eruditiſſim. Cl. Salmaf.

d. V. Cl. R. P. Sirmond.

Libyam, quæ regno Cyrenæorum aucta Ægypto accesserant, cùmque Antiochiæ privilegia per Orientem canone Nicæno sancirentur, quorsum solius metropoleos Romanæ ratio habita fuisset, relicto Patriarchatus per Occidentem privilegio, si quod Romanus Pontifex obtinebat? Aliorum argumentis addam Hieronymi & Innocentij Primi auctoritatem, qui dubitare non sinunt de jure Patriarchico Antiocheni Episcopi canone Nicæno decretum fuisse. Ille enim conceptis verbis affirmat Antiochiam, secundum canones Nicænos, esse metropolim Orientis. Hic verò scribit Antiochenæ Ecclesiæ delatam fuisse à Nicæna Synodo, non unius tantum provincie sive metropoleos administrationem, sed totius Dioceseos Orientalis, id est, quindecim provinciarum quæ Oriente continentur. *Revolventes itaque, inquit, auctoritatem Nicænae Synodi, que unam omnium per orbem terrarum explicat mentem Sacerdotum, que censuit de Antiochena Ecclesia cunctis fidelibus, ne dicam Sacerdotibus, esse necessarium custodire, qua super Diocesim suam, non super aliquam provinciam, recognoscimus constitutam.* Idem ergo censendum est de Episcopis Romæ, & Alexandriæ: ad quorum exemplum, ut docet canon, Antiochenæ Ecclesiæ jura constituuntur; ut non solius metropoleos privilegia, sed etiam Patriarchica, canone illo firmata fuerint. Accedit Theodoretum testimonium: qui Titulo primo Collectionis Canonum, quæ extat in codice manuscripto Bibliothecæ Regiæ, docet de dignitate & juribus Patriarcharum hoc canone Nicæno agi. *Ἐπι τῆς δευτέρας τοῦ πατριάρχου ἐν τῇ καπυαίων πύλῃ. Καὶ ἐπι τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἐπαρχίας ἐπέρωτα ἐστὶν οὐκ ἔστι χειροτονία ἐν διοικήσει. ἀλλὰ ἐπὶ τῆς ἐπαρχίας ἡδὲ τοῖς ἀδελφεοῖς ἀποδοῦναι. Τῆς ἐν Νικαίᾳ (ἑωδου καὶ ἄλλοι, ζ. Τῆς ἐν Κωνσταντινῶν. (ἑωδου καὶ ἄλλοι, γ, δ. Τῆς ἐν Ἐφέσῳ (ἑωδου καὶ ἄλλοι, ζ. De tributo per canones Patriarchis honore. Et non licere eorum alicui provinciam alteri competentem invadere, pro ordinatione, aut administratione, sed eas que jam invase sunt, iis quibus injuria facta est restituendas. Nicæna Synodi canon vi. Ejusdem Syn. canon vii. Synodi Constantinopolitane canon 111. Ejusdem canon iv. Synodi Ephesine canon vii.*

rum omnium privilegiis caveri. Enimvero præter generalem illam juris metropolitici confirmationem, videtur canon Nicænus insignem quandam provinciarum administrationem insinuare, quæ tribus illis Patriarchis non competeret. Constituto namque jure Alexandrinæ Ecclesiæ ad exemplum Romani Episcopi, simile jus, ὁμοίως, decernit Antiochiæ *Ἐν ἡσὶν ἄλλαις ἐπαρχίαις.* Ergo in quibusdam aliis provinciis præter Antiochenam, Alexandrinam, & Romanam, erant similia administrationis ἀρχιεπισκόπου. Earum nomen edit canon secundus Constantinopolitanus; quo, Ægypto commissa Episcopo Alexandriæ, & Oriente concredito Antiochiæ Episcopo, Asiana, Pontica, & Thracica Dioceseos suis synodis administrandæ juxta Concilium Nicænum demandantur. Trium istarum Dioceseon ab Orientali distinctarum meminit Theodosius senior apud Theodoretum. Et ante illum Constantius, qui ad Seleucienſe Concilium frequentes adesse jussit Episcopos Orientis, & Asiaticæ, Ponticæque Dioceseos. Ipsæque adeo Constantinus Imperator meminit Episcoporum Asiaticæ, & Ponticæ, in Paschæ celebratione consentientium.

IX. Quare non est quòd aliquis sibi persuadeat tres illas Dioceseos & Ecclesiæ etiam πατριάρχου à Synodo Constantinopolitana institutas fuisse, ut colligi videtur è Socrate; cujus sententiam, nondum satis expensam, illustrare non alienum ab hoc loco esse duxi. Cùm Orientales Ecclesiæ per quadraginta annos variis hæresibus vexatæ, sub Theodosio liberius respirare cœpissent, Secunda Synodus ab illo Principe Constantinopoli coacta, Arrianorum, & Macedoniaeorum, & ceterorum ejusmodi blasphemias anathemate defixit. Tum postquam fidei prospexisset, disciplinam quoque attigit, constituta Ecclesiarum administratione secundum canones Nicænos; eo adjecto, ne Dioceseon Exarchi positas extra fines suos Ecclesias invaderent; sed Ægyptus, ut dixi, Alexandrino Episcopo, Oriens Antiocheno, Asiana, Pontica, & Thracica Dioceseos suis synodis committerentur. Hæc quidem disertis verbis in canonibus Secundæ Synodi continentur. Ceterum quia religionis intererat ut Episcopi hæretici ab Ecclesiis pellerentur, hæc regula præscripta est à Theodosio, de synodi sententia, ut ij soli Episcopi inter orthodoxos censerentur qui communionis vinculo cum certis quibusdam Episcopis per unamquamque Diocesim à lege designatis necerentur: quos ideo præ ceteris Imperator delegit,

Can. vi. Nic. Si milites autem & apud Antiochiam ceteris sive provinciis sua privilegia servantur Ecclesiis.

Theod. l. i. c. 21. Idem l. i. c. 27.

Euseb. l. 5. de vita Const. c. 18.

Socrates l. 5. c. 8.

Hieronymus ep. ad Pamulochium. Cuius loci relatio in cap. 10. §. 3.

Innoc. ep. ad Alex. Antioch.

Can. Nic. vi. Si milites autem & apud Antiochiam ceteris sive provinciis sua privilegia servantur Ecclesiis.

vide infra lib. 3. cap. 1. §. 3. c. 6. lib. 7. cap. 8. §. 6.

VIII. Neque verò obstat quòd eodem canone Concilij Nicæni ceterorum Metropolitanarum privilegia confirmantur. Quippe nihil vetat parte prima canonis trium præcipuorum Episcoporum seu Metropolitanarum, Romani, Alexandrini, & Antiocheni, jura consuetudine inducta sanciri, & deinde generalibus verbis cetero-

Socrates l. 4. c. 1.

III. Euseb. l. 5. de vita Const. c. 18.

V. Euseb. l. 5. de vita Const. c. 18.